

**SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X KADENCJA**

Warszawa, dnia 28 stycznia 2021 r.

Druk nr 272 S

SPRAWOZDANIE

KOMISJI USTAWODAWCZEJ

oraz

KOMISJI RODZINY, POLITYKI SENIORALNEJ I SPOŁECZNEJ

**o projekcie ustawy o zmianie ustawy o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym
(druk nr 272)**

Marszałek Senatu w dniu 26 listopada 2020 r. skierował do Komisji Ustawodawczej oraz Komisji Rodziny, Polityki Senioralnej i Społecznej projekt ustawy o zmianie ustawy o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym w celu rozpatrzenia go w pierwszym czytaniu.

Komisje na wspólnym posiedzeniu w dniu 28 stycznia 2021 r. rozpatrzyły w pierwszym czytaniu przedstawiony przez wnioskodawców projekt ustawy i wnoszą o przyjęcie bez poprawek załączonego projektu ustawy oraz projektu uchwały w sprawie wniesienia do Sejmu tego projektu ustawy.

Przewodniczący Komisji
Ustawodawczej
(-) Krzysztof Kwiatkowski

Zastępca Przewodniczącego Komisji
Rodziny, Polityki Senioralnej i Społecznej
(-) Magdalena Kochan

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia

w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie ustawy o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym.

Jednocześnie upoważnia pana senatora Wadima Tyszkiewicza do reprezentowania Senatu w pracach nad projektem.

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym

Art. 1. W ustawie z dnia 31 stycznia 2019 r. o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym (Dz. U. poz. 303) w art. 4 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Do wniosku należy dołączyć orzeczenie sądu o powierzeniu sprawowania pieczy zastępczej nad dzieckiem, informację o numerach PESEL dzieci oraz oświadczenie o sytuacji osobistej, rodzinnej, majątkowej i materialnej oraz innych okolicznościach, których ustalenie jest niezbędne do przyznania świadczenia.”.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie trzech miesięcy od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

1. Cel projektowanej ustawy

Celem projektowanej ustawy jest doprowadzenie do odformalizowania i uproszczenia procedur administracyjnych związanych z załatwieniem przez obywateli spraw z zakresu: uzyskania rodzinnego świadczenia uzupełniającego. Poprawie ulegnie również kontakt obywateli z administracją publiczną.

Wejście w życie projektowanej ustawy spowoduje obniżenie kosztów funkcjonowania administracji publicznej, skrócenie czasu realizacji zadań oraz zwiększenie bezpieczeństwa danych osobowych.

2. Różnice między obowiązującym a projektowanym stanem prawnym

2. 1. Obowiązujący stan prawny

W 2019 r. ustawodawca w trosce o poprawę warunków bytowych obywateli oraz uhonorowanie i docenienie okresu wychowywania dzieci określił warunki i tryb przyznawania oraz zasady wypłacania i finansowania rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, zwanego dalej „świadczeniem”. Ustawa o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym zaczęła obowiązywać od 1 marca 2019 roku.

Podstawowym celem zawartych w przedmiotowej ustawie rozwiązań jest zapewnienie środków utrzymania osobom, które zrezygnowały z zatrudnienia lub go nie podjęły ze względu na wychowywanie dzieci w rodzinach wielodzietnych. Przyznanie omawianego świadczenia docenia ważną z punktu widzenia rozwoju kraju funkcję społeczną pełnioną przez rodziców, w większości kobiety, związaną z wychowaniem dzieci.

To swoiste uhonorowanie osób, które wychowały co najmniej czworo dzieci i z tytułu długoletniego zajmowania się potomstwem nie wypracowały emerytury w wysokości odpowiadającej co najmniej kwocie najniższej emerytury. Przyjęte rozwiązania prawne doceniają trud wychowawczy rodziców w rodzinach wielodzietnych, przewidując zapewnienie określonych środków po osiągnięciu odpowiedniego wieku.

Rodzicielskie świadczenie uzupełniające przyznaje się osobom, które urodziły i wychowały albo wychowały co najmniej czworo dzieci i nie nabyły prawa do emerytury lub też ich emerytura wypłacana przez organ rentowy jest niższa od najniższej emerytury.

Jest to świadczenie nieskładkowe, które jedynie uzupełniająco lub zastępczo jest powiązane z ryzykiem starości. O świadczenie mogą się ubiegać osoby w wieku wynoszącym co najmniej 60 lat w przypadku kobiet i 65 lat w przypadku mężczyzn. Świadczenie to ma za zadanie przeciwdziałać ubóstwu tej grupy osób. Świadczenie obejmuje zatem grupę społeczną, która z racji wieku i bardzo niskich dochodów wymaga szczególnej troski i opieki oraz wsparcia ze strony Państwa.

W celu ustalenia prawa do otrzymania omawianego świadczenia, zgodnie z art. 4 cytowanej ustawy wymagane jest złożenie wniosku wraz z oświadczeniem oraz dokumenty, które umożliwią przyznanie świadczenia. W art. 4 ust. 4 zmienianej ustawy ustawodawca zobowiązuje między innymi do dostarczenia przez osobę wnioskującą aktów urodzenia dzieci.

Powyższe zobowiązanie powoduje, że osoba starająca się o przyznanie przedmiotowego świadczenia musi udać się do urzędu stanu cywilnego i złożyć wniosek o uzyskanie odpisów aktów urodzenia dzieci. Dopiero z chwilą, kiedy otrzyma odpisy aktów urodzenia dzieci może wraz z wnioskiem i oświadczeniem złożyć komplet dokumentów do ZUS-u lub KRUS-u.

Istotne jest, że wnioskodawcami są obywatele, którzy ukończyli co najmniej 60 lat w przypadku kobiet i 65 lat w przypadku mężczyzn. Jest to grupa społeczna, która z racji wieku, stanu zdrowia i trudnej sytuacji finansowej bardzo często ma ograniczone możliwości sprawnego przemieszczania oraz załatwiania spraw urzędowych. W związku z powyższym seniorzy, żeby móc załatwić sprawy urzędowe, muszą korzystać z pomocy rodziny lub znajomych, bowiem sami nie są w stanie dostać się do urzędu stanu cywilnego, wypełnić wniosek i ponownie zgłosić się po odbiór odpisów, aby dostarczyć do ZUS/KRUS. Scedowanie na obywateli obowiązku dołączenia odpisów aktów urodzenia dzieci do wniosku stanowi dla tej grupy społecznej znaczne utrudnienie przez co wiele osób rezygnuje ze starania się o uzyskanie świadczenia.

W praktyce obywatel jest zmuszony najpierw udać się do urzędu stanu cywilnego, aby uzyskać odpisy aktów urodzenia dzieci, a następnie udać się do ZUS lub KRUS w celu załatwienia swojej sprawy. W ten sposób realizacja sprawy wydłuża się poprzez dodatkową

wizytę w urzędzie stanu cywilnego. Zwiększają się koszty, jakie ponosi w związku z tym rozwiązaniem obywatel (dłuższy czas załatwienia sprawy). Mając na uwadze, że często urząd stanu cywilnego jest w innym miejscu niż organ realizujący świadczenie, seniorzy zmuszeni są do skorzystania z pomocy rodziny lub znajomych, którymi najczęściej są osoby aktywne zawodowo. W celu udzielenia wsparcia osoby te zmuszone są wówczas do wzięcia dnia wolnego z pracy, aby pomóc załatwić omawiane sprawy administracyjne. Z tego względu na takim rozwiązaniu traci także budżet państwa i gospodarka narodowa.

Określony w przepisach cytowanej ustawy zakres danych, które należy podać we wniosku oraz oświadczeniu powoduje, że dane zawarte w odpisach aktów urodzenia dzieci są powieleniem tych informacji, przez co nie wnoszą żadnej dodatkowej wartości dla organu rozpatrującego wniosek. Ponadto zgodnie z art. 4 ust. 8 zmienianej ustawy, oświadczenia, o których mowa w ust. 4, 5 i ust. 6 pkt 5, niezbędne do przyznania świadczenia składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.

Ważne jest również, że art. 6 ust 4 zmienianej ustawy daje możliwość organowi rozpatrującemu wniosek (ZUS, KRUS) weryfikacji informacji zawartych w złożonych dokumentach poprzez ustalenie we własnym zakresie okoliczności będących podstawą przyznania i wypłaty świadczenia.

W przypadku potwierdzenia danych dotyczących dzieci wnioskodawcy, taką możliwość dają przepisy ustawy – Prawo o aktach stanu cywilnego, które pozwalają na bezpośrednie pobranie odpisów aktów stanu cywilnego poprzez usługę sieciową z rejestru stanu cywilnego przez organy administracji publicznej, jeżeli jest to niezbędne do realizacji ustawowych zadań. Zgodnie z art. 45 ust. 3 ustawy – Prawo o aktach stanu cywilnego, odpis skrócony aktu stanu cywilnego może być wydany z rejestru stanu cywilnego organom administracji publicznej, w tym podmiotom, o których mowa w art. 5a ust. 1, Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych, Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, sądowi i prokuratorowi, do prowadzonych przez nie postępowań, za pośrednictwem usług sieciowych. Powyższe rozwiązanie funkcjonuje od 18 kwietnia 2020 roku. Cytowany przepis daje możliwość na skomunikowanie systemów teleinformatycznych ZUS-u i KRUS-u z rejestrem stanu cywilnego poprzez dedykowaną do tego celu usługę sieciową. Opisane rozwiązanie

informatyczne umożliwi bezpośrednie pozyskiwanie odpisów aktów stanu cywilnego przez ZUS i KRUS bez konieczności obciążania tym obowiązkiem obywateli.

2. 2. Projektowany stan prawny

Wejście w życie projektowanych przepisów spowoduje, że w celu uzyskania świadczenia uprawniona osoba, oprócz dokumentów wymienionych w zmienianej ustawie nie będzie obowiązana do przedłożenia odpisów aktów urodzenia dzieci. W przypadku konieczności weryfikacji danych zawartych we wniosku i oświadczeniu organ rozpatrujący wniosek (ZUS, KRUS) sam pobierze z rejestru stanu cywilnego odpisy aktów urodzenia dzieci wnioskodawcy poprzez dedykowaną do tego celu usługę sieciową. Natomiast w przypadku braku aktów urodzenia dzieci w rejestrze stanu cywilnego wyśle poprzez ePUAP wniosek do kierownika urzędu stanu cywilnego o wydanie odpisów z rejestru stanu cywilnego.

Rozwiązanie powyższe w znaczący sposób zwiększy wydajność administracji publicznej. Skróci się bowiem czas realizacji sprawy, a tym samym czas wizyty obywatela w urzędzie. Skrócenie czasu realizacji sprawy zmniejszy także koszty funkcjonowania administracji.

Wejście w życie projektowanych przepisów spowoduje, że obywatel będzie miał obowiązek wypełnić i złożyć dokumenty, które są wymienione w ustawie. W ten sposób znacząco obniżą się koszty funkcjonowania administracji publicznej poprzez wyeliminowanie kosztów związanych z wydaniem przez urząd stanu cywilnego odpisów aktów stanu cywilnego. Koszt wydania jednego odpisu aktu stanu cywilnego w postaci papierowej wynosi około 15 zł. Pobranie odpisu z rejestru stanu cywilnego poprzez usługę sieciową lub poprzez ePUAP nie generuje kosztów.

Projektowane rozwiązanie pozytywnie wpłynie również na ochronę środowiska naturalnego. Zmniejszy się bowiem zużycie blankietów odpisów aktów stanu cywilnego, do produkcji których zużywa się znaczne ilości papieru oraz środków nieprzyjaznych środowisku.

Zlikwidowanie tej sztucznej bariery biurokratycznej ułatwi także funkcjonowanie objętej przedmiotowym świadczeniem grupie społecznej poprzez wyeliminowanie konieczności niepotrzebnej wizyty w urzędzie stanu cywilnego.

Do osiągnięcia zakładanych celów, poza projektowanymi zmianami prawa niezbędne jest zintegrowanie systemu teleinformatycznego ZUS-u i KRUS-u z omawianą usługą sieciową.

Mając na uwadze potrzebę usprawnienia realizacji zadań publicznych, zapewnienia szybkiego i bezpiecznego dostępu do danych oraz zwiększenia bezpieczeństwa danych do celów realizacji zadań publicznych, podnieść należy, że projektowane przepisy w pełni realizują konieczność optymalizacji procedur administracyjnych dzięki wykorzystaniu danych zawartych w rejestrach publicznych. Projekt ustawy w pełni wpisuje się także w naczelną zasadę działania administracji publicznej która stanowi, że organy administracji publicznej powinny działać w sprawie wnikliwie i szybko, posługując się możliwie najprostszymi środkami prowadzącymi do jej załatwienia.

Reasumując, wskazać należy, że ustawodawca bardzo szczegółowo i zapobiegawczo określił warunki formalne ubiegania się o świadczenie. W ten sposób zagwarantował, że zakres danych zawartych we wniosku oraz oświadczeniach pozwoli organom na przeprowadzenie postępowania administracyjnego w sposób nieobciążający nadmiernie obywateli, zapewniając tym samym możliwość dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego i załatwienia sprawy, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli. W aktualnym stanie prawnym, gdy ustawodawca zagwarantował organom administracji publicznej, w szczególności ZUS i KRUS, usługę sieciową, która w szybki i sprawny sposób umożliwiła pozyskiwanie danych zawartych w rejestrze stanu cywilnego nie znajduje racjonalnego uzasadnienia, nakładanie nadal na obywateli obowiązku dostarczania tych danych w postaci papierowej (odpisów aktów stanu cywilnego). W tym stanie rzeczy zawarte w art. 4 ust. 4 omawianej ustawy rozwiązanie jest przejawem nadmiernej biurokracji i formalizacji procedur administracyjnych przez co znacząco utrudnia i zwiększa koszty funkcjonowania administracji publicznej oraz negatywnie wpływa na kontakt obywateli z administracją.

3. Termin wejścia w życie ustawy

Projektowane przepisy zakładają trzymiesięczne *vacatio legis*. Proponowany okres wynika z konieczności zintegrowania systemów teleinformatycznych ZUS i KRUS z rejestrem stanu cywilnego w ramach wykorzystania usługi sieciowej umożliwiającej

bezpośrednie pobieranie odpisów aktów stanu cywilnego. Z tego względu zasadnym jest, aby zagwarantować podmiotom odpowiedzialnym za funkcjonowanie w/w systemów teleinformatycznych odpowiednio długiego czasu na opracowanie i wdrożenie zmian informatycznych, które umożliwią realizację projektowanego prawa.

4. Skutki ustawy i konsultacje społeczne

Oczekiwane skutki społeczne, gospodarcze i finansowe oraz wyniki konsultacji są przedstawione w Ocenie Skutków Regulacji. Nadesłane w ramach konsultacji opinie i uwagi są zamieszczone na senackiej stronie internetowej.

5. Oświadczenie o zgodności z prawem Unii Europejskiej

Projekt ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

<p>Nazwa projektu: <i>ustawa o zmianie ustawy o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym</i></p> <p>Przedstawiciel wnioskodawcy: Senator Wadim Tyszkiewicz</p> <p>Osoby odpowiedzialne za projekt w Biurze Legislacyjnym: Bożena Langner, główny legislator, tel. 22 694 9401 Marian Fałek, ekspert ds. OSR, tel. 22 694 90 82</p>	<p>Data sporządzenia: 28 stycznia 2021 r.</p> <p>Źródło: inicjatywa grupy senatorów</p> <p>Nr druku: 272, 272 S</p>
---	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

W ustawie z dnia 31 stycznia 2019 r. o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym (Dz. U. poz. 303) ustawodawca w trosce o poprawę warunków bytowych obywateli oraz uhonorowanie i docenienie okresu wychowywania dzieci, określił warunki i tryb przyznawania oraz zasady wypłacania i finansowania rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego osobom, które urodziły i wychowały albo wychowały co najmniej czworo dzieci.

Rodzicielskie świadczenia uzupełniające mogą być przyznawane przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych albo Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, w drodze decyzji administracyjnej, na wniosek osoby zainteresowanej, po zbadaniu jej sytuacji dochodowej. Zgodnie z art. 4 *ustawy o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym*, wnioskodawca, ubiegając się o przyznanie świadczenia, składa wniosek wraz z oświadczeniem oraz dokumenty, które umożliwią ocenę jego sytuacji.

Wśród wymaganych dokumentów są akty urodzenia dzieci. W związku z tym osoba ubiegająca się o przyznanie rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego musi udać się do urzędu stanu cywilnego, złożyć wniosek o uzyskanie odpisów aktów urodzenia dzieci, a po ich uzyskaniu złożyć komplet dokumentów do ZUS-u lub KRUS-u. Z uwagi na to, że niejednokrotnie urząd stanu cywilnego jest położony w innym miejscu niż organ realizujący świadczenie, seniorzy (wnioskodawcami są obywatele, którzy ukończyli 60 lat w przypadku kobiet i 65 lat w przypadku mężczyzn) są zmuszeni korzystać, przy dopełnianiu formalności, z pomocy rodziny lub znajomych – osób aktywnych zawodowo.

Rozwiązanie proceduralne, które wymaga od wnioskodawcy złożenia aktów urodzenia w wersji papierowej, obciąża obywateli obowiązkiem, który można uznać za zbędny formalizm, zwłaszcza wobec alternatywnego rozwiązania prowadzącego się do tego, że organ rozpatrujący wniosek (ZUS, KRUS) sam będzie pozyskiwał wymagane dokumenty poprzez specjalną usługę sieciową. Niemniej wdrożenie tego ostatniego rozwiązania warunkowane jest skomunikowaniem systemów teleinformatycznych ZUS-u oraz KRUS-u z rejestrem stanu cywilnego.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Rekomenduje się projekt *ustawy o zmianie ustawy o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym*, w którym proponuje się następujące regulacje:

- wnioskodawca nie będzie obowiązany do składania, wraz z wnioskiem, odpisów aktów urodzenia dzieci;
- w przypadku konieczności weryfikacji danych zawartych we wniosku i oświadczeniu organ rozpatrujący wniosek sam pobierze z rejestru stanu cywilnego odpisy aktów urodzenia dzieci wnioskodawcy poprzez specjalną usługę sieciową; w razie zaś braku aktów urodzenia dzieci w rejestrze stanu cywilnego, organ zwróci się przez ePUAP do kierownika urzędu stanu cywilnego o wydanie stosownych odpisów z rejestru stanu cywilnego.

Z uwagi na to, że systemy teleinformatyczne ZUS-u i KRUS-u będą musiały zostać zintegrowane z rejestrem stanu cywilnego w ramach usługi sieciowej umożliwiającej bezpośrednie pobieranie odpisów aktów stanu cywilnego, proponuje się trzymiesięczny okres *vacatio legis*.

Oczekuje się, że projektowana ustawa odformalizuje i uprości procedurę administracyjną związaną z uzyskaniem rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

W polityce UE e-administracja (*e-government*) jest elementem szerszej koncepcji rozwoju społeczeństwa informacyjnego. Koncepcja elektronicznej administracji zakłada umożliwienie korzystania z szerokiej oferty usług publicznych za pośrednictwem Internetu. Praktyki takie stają się coraz bardziej powszechne w wielu krajach świata.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
osoby uprawnione do złożenia wniosku o rodzicielskie świadczenie uzupełniające			nie będą musiały przedkładać odpisów aktów urodzenia dzieci
ZUS			<ul style="list-style-type: none">• odpisy aktów urodzenia dzieci wnioskodawcy organ sam pobierze z rejestru stanu cywilnego poprzez specjalną usługę sieciową; w razie braku aktów urodzenia dzieci w rejestrze stanu cywilnego, organ zwróci się przez ePUAP do kierownika urzędu stanu cywilnego o wydanie stosownych odpisów z rejestru stanu cywilnego;• konieczność dostosowania systemu informatycznego
KRUS			

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt ustawy o zmianie ustawy o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym w dniu 4 grudnia 2020 r. został wysłany do zaopiniowania do następujących podmiotów: Prezesa Rady Ministrów, Ministra Cyfryzacji, Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, Urzędu Ochrony Danych Osobowych, Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej, Ministra Rodziny i Polityki Społecznej, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Związku Gmin Wiejskich RP, Związku Miast Polskich, Związku Powiatów Polskich, Unii Metropolii Polskich, Śląskiego Związku Gmin i Powiatów, Unii Miasteczek Polskich, Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Krajowej Rady Radców Prawnych, Naczelnej Rady Adwokackiej oraz Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej. Termin udzielenia odpowiedzi wyznaczono do dnia 31 grudnia 2020 r.

Minister Cyfryzacji poparł projekt i stwierdził, że uregulowanie stanowi odpowiedź na postulaty obywateli wpływające do Ministerstwa Cyfryzacji, dotyczące zwolnienia obywateli od przedkładania odpisów aktów stanu cywilnego, w szczególności w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych i Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego dla celów prowadzonych przez te organy postępowań.

Urząd Ochrony Danych Osobowych zwrócił uwagę na treść zawartą w art. 4 ust. 4 projektowanej ustawy, nie stanowiącą materii niniejszej nowelizacji, lecz dotyczącą wskazania „informacji o numerach PESEL” i stwierdził, że określenie to nie jest precyzyjne, bowiem nie wskazuje w jakiej formie taka informacja miałaby być przekazana. Jednocześnie wskazano, że numery PESEL powinny być objęte szczególną ochroną, wobec tego należy stworzyć szczególne gwarancje z tym związane.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych zgłosił uwagi wskazujące, że:

- należy dodać przepis, który wprost uzasadniałby potrzebę pozyskania z USC aktów urodzenia dzieci w ramach prowadzonego postępowania o rodzicielskie świadczenie uzupełniające,
- weryfikacja danych zawartych we wniosku i oświadczeniu w sposób zaproponowany w projekcie może nie być możliwa, jeżeli dzieci urodziły się za granicą,
- zachodzi konieczność zastosowania co najmniej 9-miesięcznego okresu *vacatio legis* dla zapewnienia realnej możliwości zintegrowania systemu teleinformatycznego z rejestrem stanu cywilnego w ramach wykorzystywania usługi sieciowej pozwalającej na bezpośrednie pobieranie odpisów aktów stanu cywilnego i ePUAP.

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego poinformowała, że obecnie nie ma możliwości bezpośredniego pobierania odpisów aktów stanu cywilnego. **Integracja systemu informatycznego** z rejestrem stanu cywilnego poprzez specjalną usługę sieciową oznacza konieczność poniesienia przez KRUS niezbędnych nakładów finansowych, których szacunkowy koszt będzie wynosił **800 tys. zł**.

Śląski Związek Gmin i Powiatów pozytywnie ocenił projekt ustawy i nie zgłosił uwag. Również Zrzeszenie Gmin Województwa Lubuskiego wypowiedziało się **pozytywnie** o rozwiązaniach zawartych w projekcie.

W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Projekt nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorców. Realizacja projektów systemów informatycznych dla ZUS i KRUS.
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Korzyści odniosą osoby wnoszące o przyznanie rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego. Zniesienie obowiązku przedkładania odpisów aktów urodzenia dzieci przyniesie następujące korzyści dla poszczególnych wnioskodawców: <ul style="list-style-type: none"> • brak wydatków na odpisy aktów urodzenia (co najmniej 60 zł); koszt jednego odpisu aktu stanu cywilnego w postaci papierowej wynosi 15 zł, • brak wydatków na dojazd do urzędu i korzyści wynikające z krótszej procedury. <p>Z uwagi na dużą niepewność odnośnie do liczby beneficjentów nie szacuje się korzyści w ujęciu monetarnym dla ogółu obywateli.</p>

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

Brak wpływu.

9. Wpływ na rynek pracy

Regulacja nie wpłynie na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne	☐ demografia	☒ informatyzacja
☐ sytuacja i rozwój regionalny	☐ mienie państwowe	☒ zdrowie
☐ inne:		

- obszar informatyzacja: ustawa wpłynie na poprawę bezpieczeństwa obrotu prawnego, z tym że konieczne będzie skomunikowanie systemów teleinformatycznych ZUS-u i KRUS-u z rejestrem stanu cywilnego poprzez specjalną usługę sieciową;
- obszar zdrowie: w związku ze stanem epidemii ustawa przyczyni się do ograniczenia ryzyka zachorowania ludzi starszych, gdyż ograniczy konieczność ich stawiennictwa w urzędach.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Planuje się wejście w życie przepisów po upływie trzech miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Przedmiotowa ustawa powinna podlegać ewaluacji po upływie 3 lat obowiązywania. Ocena *ex post* powinna ukazać wysokość wydatków poniesionych na systemy informatyczne oraz liczbę beneficjentów, wskaźnik liczba odpisów aktów urodzenia pobranych z rejestru stanu cywilnego.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Opis metodologii, źródeł danych, wyników i założeń przyjętych przy sporządzeniu Oceny Skutków Regulacji.

Opis metodologii, źródeł danych, wyników i założeń przyjętych przy sporządzeniu Oceny Skutków Regulacji

Metodologia. W celu dokonania ekonomicznej analizy projektowanej ustawy zastosowano metodę określaną jako analiza kosztów i korzyści¹. Metoda ta polega na zdefiniowaniu i wyrażeniu w ujęciu monetarnym korzyści i kosztów regulacji. Z uwagi na dużą niepewność odnośnie do kształtowania się zmiennej (liczba beneficjentów projektowanej regulacji jako wskaźnik oceny efektywności ekonomicznej projektowanej ustawy) zastosowano próg rentowności tj. oszacowanie liczby beneficjentów, przy której poniesione koszty na systemy informatyczne zostaną zbilansowane przez korzyści.

Źródła danych. Przy sporządzeniu Oceny Skutków Regulacji wykorzystano dane:

- zamieszczone w druku sejmowym nr 3157, obejmującym projekt *ustawy o rodzicielskich świadczeniach uzupełniających*,
- w publikacji ZUS-u „*Informacja o świadczeniach pieniężnych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz o niektórych świadczeniach z zabezpieczenia społecznego*”,
- KRUS-u:
 - nt. kosztów związanych z dostosowaniem systemu informatycznego,
 - podane w publikacji „*Informacja o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego rolników*” dane ostateczne 2019.

Wnioski. Z dokonanej analizy ekonomicznej projektu ustawy o zmianie ustawy o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym wynika, że:

1. **istnieją podstawy do przyjęcia, że projektowana regulacja będzie cechować się efektywnością ekonomiczną.** Przy założeniu przeciętnych korzyści dla wnioskodawcy w kwocie ok. 100 zł oraz nakładów na systemy informatyczne (1,6 mln zł), próg rentowności, wyrażony liczbą beneficjentów wynosi ok. 16 000 osób.

Z uwagi na to, że informatyzacja procesu związanego z przyznawaniem rodzicielskich świadczeń uzupełniających umożliwi pobieranie odpisów aktów urodzenia poprzez specjalną usługę sieciową również w przypadku wypełniania przez ZUS i KRUS innych zadań, można wnioskować, że wymagana liczba pobrań odpisów zostanie przekroczona.

2. **projektowana ustawa cechuje się asymetrią korzyści i kosztów.** Korzyści odniosą przede wszystkim obywatele, natomiast koszty wdrożenia systemów informatycznych poniesie sektor publiczny. Ponadto pewna asymetria kosztów i korzyści wystąpi także w sektorze publicznym, tj. wydatki na usprawnienie systemów informatycznych poniosą dwie jednostki sektora finansów publicznych (ZUS i KRUS).

¹ W literaturze ekonomicznej używa się nazwy ang. *Cost Benefit Analysis*.

Opis założeń:

1. 1,6 mln zł – łączne koszty dostosowania systemów informatycznych ZUS-u i KRUS-u.

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w procesie konsultacji poinformowała, że integracja systemu informatycznego z rejestrem stanu cywilnego poprzez specjalną usługę sieciową oznacza konieczność poniesienia przez KRUS nakładów finansowych, których szacunkowa wysokość będzie równa 800 tys. zł.

2. 100 zł – przeciętna korzyść (oszczędności) osoby uprawnionej do wnioskowania o rodzicielskie świadczenie uzupełniające, która wynikać będzie z braku obowiązku dostarczenia odpisów aktów urodzenia. Na korzyści składają się:

- o brak wydatków na odpisy aktów stanu cywilnego (co najmniej 60 zł); koszt jednego odpisu aktu stanu cywilnego w postaci papierowej wynosi 15 zł,
- o brak wydatków na dojazd do urzędu i korzyści wynikające z krótszej procedury (ok. 40 zł).

3. potencjalnie duża liczba beneficjentów projektowanej ustawy. Można wyróżnić dwa zbiory beneficjentów:

- o osoby, które będą składać wnioski o przyznanie rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego. Z porównania liczby beneficjentów *ustawy o rodzicielskich świadczeniach uzupełniających* zakładanych na etapie prac legislacyjnych nad tym aktem normatywnym i liczby osób aktualnie pobierających świadczenie wynika, że może jeszcze być dość liczba osób, które jak dotąd nie wystąpiły z wnioskiem o przyznanie tego świadczenia.
- o osoby, które z uwagi na wdrożenie rozwiązań informatycznych w ZUS i KRUS nie będą musiały przedkładać odpisów aktów urodzenia przy załatwianiu innych spraw (nie szacuje się wielkości tego zbioru).

Z informacji zamieszczonej w druku sejmowym nr 3157, obejmującym projekt *ustawy o rodzicielskich świadczeniach uzupełniających*, wynika, że potencjalną liczbę beneficjentów ustawy oszacowano na ok. 87 tys. osób. Na wielkość tę składały się następujące pozycje:

- kobiety, które urodziły 4 lub więcej dzieci, dotychczas nieposiadające prawa do świadczeń z ZUS lub KRUS – **65 tys.**,
- kobiety, które urodziły 4 lub więcej dzieci, pobierające emeryturę z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w kwocie niższej od najniższej emerytury – **20,8 tys.**,
- ojcowie, którzy spełnialiby warunki do przyznania świadczenia – **brak założeń**,
- obywatele państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, Konfederacji Szwajcarskiej oraz cudzoziemcy, do których stosuje się przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego – **brak danych**.

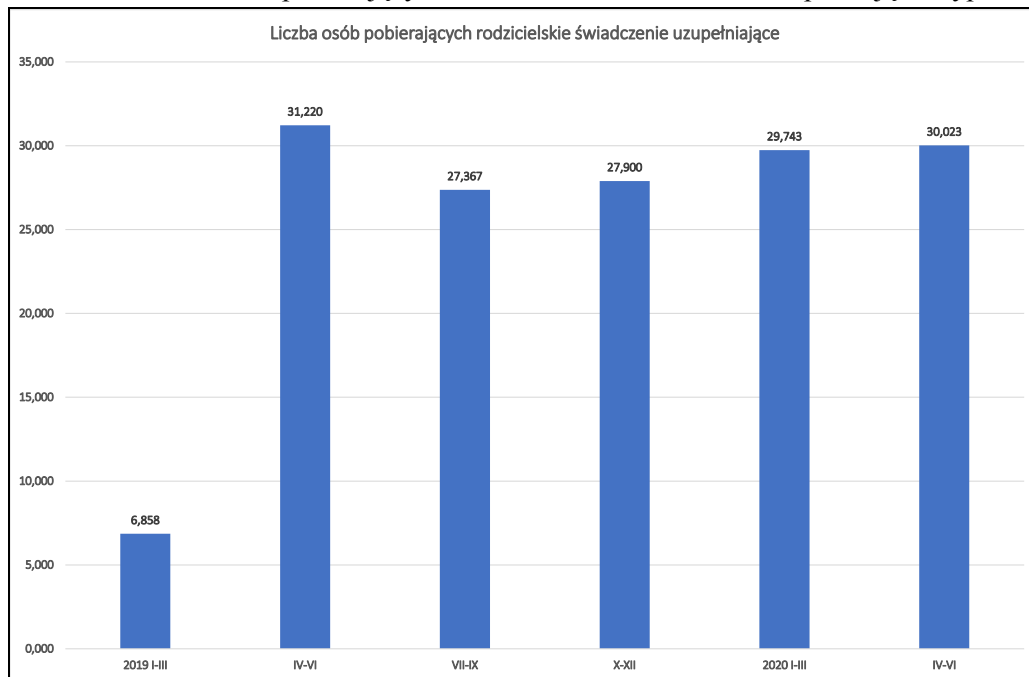
Tymczasem rzeczywista liczba beneficjentów ustawy o rodzicielskich świadczeniach uzupełniających kształtuje się na znacznie niższym poziomie, tzn. ok. 31 tys. osób (ok. 30 tys. ZUS i ok. 1 tys. KRUS). Wielkość tę oszacowano, uwzględniając dane publikowane przez ZUS i KRUS odnośnie do ponoszonych wydatków na wypłatę rodzicielskich świadczeń uzupełniających oraz wielkość najniższej emerytury (1.100 zł i 1.200 zł).

Tabela nr 1: Wydatki ZUS z tytułu wypłaty rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego

[tys. zł]			
2019 I-III	7 544,2	2019 I-III	7 544,2
I-VI	110 570,8	IV-VI	103 026,6
I-IX	200 883,4	VII-IX	90 312,7
I-XII	292 953,8	X-XII	92 070,4
2020 I-III	98 151,6	2020 I-III	98 151,6
I-VI	206 233,4	IV-VI	108 081,8

Źródło: Dane ZUS, obliczenia własne.

Wykres nr 1: Oszacowana liczba osób pobierających rodzicielskie świadczenie uzupełniające wypłacane przez ZUS.

Źródło: Dane ZUS, obliczenia własne.

Na podstawie szacunków sporządzonych przez Departament Statystyki i Prognoz Aktuarnych ZUS zamieszczonych w druku sejmowym nr 3157, obejmującym projekt *ustawy o rodzicielskich świadczeniach uzupełniających*, można wnioskować, że zakładano, iż w kolejnych latach obowiązywania ustawy liczba wnioskodawców będzie przyrastać w niskim tempie. W konsekwencji przy szacowaniu liczby beneficjentów ten zbiór ma nieduży wpływ na efektywność ekonomiczną projektowanej ustawy.

W poniższej tabeli zaprezentowana jest prognoza zamieszczona w druku sejmowym nr 3157, dotycząca szacowanych wydatków na rodzicielskie świadczenia uzupełniające dla kobiet, które urodziły co najmniej czworo dzieci i nie pobierają emerytur i rent wypłacanych przez ZUS i KRUS oraz szacunkowe zwiększenie wydatków na emerytury z FUS z tytułu podwyższenia emerytur do kwoty emerytury najniższej dla kobiet, które urodziły co najmniej 4 dzieci. Dynamika wydatków na rodzicielskie świadczenia uzupełniające w latach 2021-2029 jest niska.

Tabela nr 2: Łączny koszt proponowanych zmian.

	[mln zł]	rok poprzedni =100
2019	781,8	
2020	959,1	23%
2021	979,7	2%
2022	1 005,7	3%
2023	1 027,0	2%
2024	1 038,7	1%
2025	1 051,5	1%
2026	1 063,5	1%
2027	1 073,8	1%
2028	1 078,1	0%
2029	1 077,8	0%

Źródło: ZUS, obliczenia własne.

Tłoczono z polecenia Marszałka Senatu